

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีประสิทธิภาพ และเสถียรภาพยิ่งขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่ 2 พ.ศ.2510 - 2514 ได้วางวัตถุประสงค์ไว้เพื่อยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีระดับสูงขึ้นกว่าเดิม การระดมและใช้ทรัพยากรเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อขยายการผลิตและเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติให้รวดเร็วยิ่งขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการพัฒนากำลังคน

กำลังคนที่กล่าวถึงมี 3 ระดับคือ

ระดับสูง (Higher-Level Manpower)

ได้แก่ผู้เรียนในชั้นอุดมศึกษา

ระดับกลาง (Middle-Level Manpower)

ได้แก่ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา

และอาชีวศึกษา

ระดับต่ำ (Lower-Level Manpower)

ได้แก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษา หรือ

ต่ำกว่า ขาดความรู้และทักษะในงานเฉพาะอย่าง เป็นแรงงานไม่มีฝีมือ

เนื่องจากในปัจจุบันมีการศึกษาและวิจัยในเรื่องกำลังคนระดับสูงและระดับกลาง อยู่เป็นจำนวนมาก ดังที่ปรากฏเป็นข่าวทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์อยู่บ่อย ๆ ผู้เขียนจึงสนใจศึกษาค้นคว้าว่า กำลังคนระดับต่ำที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7 ที่ไม่ได้เข้าเรียนต่อนั้นได้รับความเอาใจใส่ช่วยเหลืออย่างไรบ้าง เพื่อช่วยยกระดับจากแรงงานไม่มีฝีมือ เป็นแรงงานกึ่งฝีมือ นั่นคือ อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งจัดดำเนินการอยู่ในหน่วยราชการหลาย ๆ หน่วยในชื่อต่าง ๆ กัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ต้องการ

1. เพื่อศึกษาลงานที่อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ได้ทำสำเร็จไปแล้วในอดีต และแผนการขยายกิจการในอนาคต
2. เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
3. เพื่อศึกษาอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงาน
4. เพื่อทราบแนวความคิดของผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ดำเนินงานโดยหน่วยราชการหลายหน่วยต่าง ๆ กัน วิธีการปฏิบัติและนโยบายก็แตกต่างกันไป และส่วนมากเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ การวิจัยนี้จึงมีขอบเขตและข้อจำกัดดังต่อไปนี้

1. คุณภาพของการศึกษาโดยแท้จริงวัดได้ยาก จึงขอใช้ผลงานและความนิยมของนักศึกษา คุณภาพของครู และอุปกรณ์การสอน เป็นเครื่องวัดผลความก้าวหน้าของอาชีวศึกษาผู้ใหญ่
2. ค่าใช้จ่ายประเภทลงทุน กำหนดได้ยาก บางแห่งก็อาศัยสถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ร่วมกับโรงเรียนกลางวัน จึงขอเสนอมาเท่าที่สามารถจะหาได้ แต่จะไม่รวมค่าที่ดินและค่าก่อสร้างอาคารเลย
3. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ไม่อาจจะแยกจากกันได้แน่นอนว่าในหน่วยใดใช้เงินเพื่อนักเรียนวิชาแขนงใดมากน้อยเพียงใด จึงต้องคิดตัวเลขเฉลี่ยเท่า ๆ กัน เช่น เงินเดือน, ภารโรง เป็นต้น
4. เนื่องจากโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน ซึ่งสังกัดกองโรงเรียนราษฎร์ มีจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน วิชาที่สอน หลักสูตร ค่าใช้จ่าย ปัญหา และอุปสรรคมากมายไม่ซ้ำแบบกัน ผู้วิจัยจึงขอถือ เป็นข้อจำกัดอยู่นอกขอบเขตของการวิจัยนี้

5. โรงเรียนที่ให้การศึกษาวิชาชีพแก่ผู้ใหญ่โดยทั่วไป ในปัจจุบันอาจแยกได้ เป็น 2 ประเภท คือ

- ก. โรงเรียนอาชีพประเภทที่ใช้เวลาสอนส่วนมากนอกเวลาราชการ คือตั้งแต่ 1630 น. เป็นต้นไป และส่วนใหญ่ใช้สถานที่ ครู ตลอดจน อุปกรณ์ของโรงเรียนกลางวัน เช่น โรงเรียนอาชีวผู้ใหญ่เสาวภา และโรงเรียนช่างกลปทุมวัน เป็นต้น ประเภทหนึ่ง
- ข. โรงเรียนสารพัดช่าง และหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่และศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งสอนในเวลาราชการ และภาคค่ำด้วย เป็นหลักสูตรระยะสั้น สอนวิชา อาชีพเท่านั้น ไม่รวมวิชาสามัญไว้ด้วย เพื่อฝึกฝนอาชีพจริง ๆ

ข้อจำกัดของการวิจัยนี้ ศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่สอนนอกเวลาราชการ แต่ หลักสูตรไม่เกิน 6 เดือนเท่านั้น

6. เนื่องจากวิชาอาชีพมีมากมายหลายแขนงต่าง ๆ กัน จึงขอจำกัดขอบเขต ของการวิจัยเฉพาะอาชีพต่อไปนี้

- ก. ประเภทช่าง (ช่างฝีมือ)
อาหารและขนม ดอกไม้ประดับ ตัดเสื้อผ้า ตัดเสื้อหญิง ตัดผม ตัดผมและเสริมสวย
- ข. ประเภทช่างอุตสาหกรรม
ช่างเครื่องยนต์ ช่างไม้ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ ช่างวิทยุ
ช่างเขียนแบบ
- ค. ประเภทวิชาธุรกิจ
บัญชีร้านค้า การตลาด พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ ชวเลข ธุรกิจ
- ง. ประเภทอื่น ๆ
วาดเขียน คนตรีไทย ละครกรรม

วิธีการวิจัย

วิธีดำเนินการค้นหาและวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ค้นหาจากห้องสมุด ศึกษารายงานต่าง ๆ เพื่อรวบรวมหน่วยงานและผลงานของหน่วยที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาผู้ใหญ่
2. สืบรวจงานที่ผู้อันคนควาทำไว้ก่อน อันเกี่ยวกับกับปัญหานี้
3. ติดต่อขอความร่วมมือ สอบถามข้อข้องใจจากหน่วยงานเริ่มจากหน่วยงานการบริหารก่อน และไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนและหน่วยปฏิบัติงานที่เลือกเป็นตัวอย่าง เพื่อทราบข้อเท็จจริงและศึกษาปัญหา
4. สร้างแบบสอบถามจากผลการศึกษาในข้อ 1, 2 และ 3
5. ทดลองแบบสอบถามโดยให้ผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาและผู้ที่เคยสอนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ตอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถามนั้น แล้วมาพิจารณาตรวจแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป
6. แจกแบบสอบถามไปยังหน่วยงานที่ดำเนินการสอนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่โดยแยกเป็น 2 พอร์ม คือ

พอร์ม ก. สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารส่วนกลาง

พอร์ม ข. สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่

โดยส่งทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้าหน่วยในต่างจังหวัด ส่วนในส่วนกลางจะดำเนินการแจกและรวบรวมเอง

7. เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้วลงบัญชี วันเวลารับไว้ให้เรียบร้อย ถ่ายทอดคำตอบลงในกระดาษคำตอบเพื่อสะดวกแก่การวิเคราะห์
8. ติดตามแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอบคุณทุก ๆ หน่วยที่ให้ความร่วมมือ
9. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาร้อยละ และค่าเฉลี่ย
10. สัมภาษณ์เพิ่มเติมและสอบถามข้อข้องใจเพื่อให้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อสันนิษฐานขั้นมูล

1. การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เป็นการศึกษาที่ได้ผลรวดเร็วใน 3 เดือน 6 เดือน
2. การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ลงทุนน้อยแต่ได้ผลคุ้มค่า

3. การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ เป็นการบริการที่รัฐบาลให้แก่สังคมหรือชุมชนโดยตรง เป็นการเข้าถึงประชาชนอย่างไคผล

4. การอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ช่วยพัฒนากำลังคนและพัฒนาชนบทไคผลคี่ง

คุณประโยชน์ของการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าการศึกษาวิจัยนี้จะให้ประโยชน์หลายประการด้วยกันคือ

1. ผู้อานจะไคทราบผลงานของหน่วยราชการต่าง ๆ ในด้านอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ที่พยายามพัฒนากำลังคนในอาชีพต่าง ๆ

2. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการผลิต ชี้ความสามารถ และเวลาที่ใช้ในการผลิตกำลังคนในอาชีพต่าง ๆ

3. เพื่อทราบปัญหาในการบริหารการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่

4. เพื่อทราบแนวความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

5. เพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ด้วย

คำจำกัดความ

อาชีวศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึงการให้การศึกษาวิชาอาชีพแก่บุคคลทั่วไปที่อายุเกินกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ส่วนมากใช้เวลานอกเวลาราชการ หรือด้าสอนในเวลาราชการก็มีหลักสูตรระยะสั้นไม่เกิน 6 เดือน

บทบาท หมายถึงอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการงานโดยตรง และ การงานพิเศษที่ควรจะต้องทำ

การพัฒนากำลังคน หมายถึงการที่ช่วยให้คนจำนวนหนึ่งมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการอาชีพคี่ขึ้น สามารถทำประโยชน์แก่สังคมมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้คนเหล่านั้นสามารถช่วยตนเองให้มีรายได้สูงขึ้น มีความเป็นอยู่คี่ขึ้น และช่วยให้สังคมนั้นคี่ขึ้นด้วย

ผู้บริหาร หมายถึงครูใหญ่โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ หรือหัวหน้าหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ และหัวหน้าแผนก ประจำแผนกที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ในกระทรวงศึกษาธิการ